

Na podlagi sedme alineje prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije ter
2. točke 7. člena in 10. člena Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije
je predsednica republike Nataša Pirc Musar izdala ukaz o podelitvi odlikovanja
Republike Slovenije.

**Za izjemne zasluge, dosežene za Slovenijo na področju humanitarnosti, duševnega
zdravja ter prizadevanja za mir in boljšo družbo**

prejme

ANICA MIKUŠ KOS

ZLATI RED ZA ZASLUGE.

Anica Mikuš Kos je bila v času poklicne kariere predstojnica Oddelka za otroško psihiatrijo Pediatrične klinike Univerzitetnega kliničnega centra Ljubljana ter raziskovalka na Inštitutu za filozofijo in sociologijo Univerze v Ljubljani. Hkrati je vodila Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše v Ljubljani. Ukvarjala se je s področjem kliničnega dela z otroki, mladostniki in starši, z žrtvami travm v otroštvu, z varstvom duševnega zdravja otrok v šolah in skupnosti, s preprečevanjem psihosocialnih motenj pri otrocih ter s promocijo duševnega zdravja otrok in mladostnikov. Delovala je tudi kot strokovna vodja mladinskega zdravilišča Debeli rtič in raziskovalka na Inštitutu za politične študije na Univerzi Johnsa Hopkinsa v Baltimoru v Združenih državah Amerike.

Leta 1992 so s somišljeniki na njeno pobudo ustanovili Slovensko fundacijo, ki se je kasneje preimenovala v Slovensko filantropijo, Združenje za promocijo prostovoljstva. Povod za ustanovitev društva je bila potreba po pomoči beguncem iz Bosne in Hercegovine. K sodelovanju so privabili številne prostovoljce. Društvo uspešno deluje in raste že več kot 30 let, od leta 1994 pod predsedovanjem Anice Mikuš Kos.

Tudi po upokojitvi Anica Mikuš Kos svoje delovanje v večini posveča otrokom, predvsem tistim, ki so jih prizadele vojne in naravne nesreče. V Belorusiji je delala s prebivalci Černobila po jedrski nesreči, v Pakistanu s preživelimi po potresu, aktivna pa je bila tudi v številnih regijah, ki so jih prizadeli oboroženi spopadi – med vojno in po vojni: v Bosni in Hercegovini, Makedoniji, na Kosovu, v Srbiji, Črni gori, Albaniji, Ingušetiji, Čečeniji, Gruziji, Severni Osetiji - Alaniji po beslanski tragediji, v Jordaniji, iraškem Kurdistanu, Afganistanu, Pakistanu, Belorusiji, Maroku, Moldaviji, Gazi in zdaj v Ukrajini.

Na vseh območjih je pripravljala in še vedno pripravlja ter izvaja psihosocialne programe za učitelje, programe duševnega zdravja za zdravstvene delavce, razvija prostovoljsko delo v okviru šol in storitve duševnega zdravja za prizadete otroke.

O vseh izkušnjah na teh področjih je napisala več knjig, med drugimi biografsko dokumentarno delo *Moje življenje, moje delovanje*, znanstveno monografijo *Duševno zdravje otrok današnjega časa* ter strokovno monografijo *Prostovoljci in varovanje duševnega zdravja otrok: zbornik prispevkov*.

Tako v času poklicne kariere kot po upokojitvi je bila nosilka številnih mednarodnih funkcij: podpredsednica Evropskega združenja za otroško psihiatrijo, podpredsednica Jugoslovanskega združenja za otroško nevrologijo in otroško psihiatrijo, predsednica Združenja otroške psihiatrije Slovenskega zdravniškega društva, bila je vodja centra Svetovne zdravstvene organizacije za duševno zdravje otrok v Ljubljani. Je svetovalka na področju varovanja duševnega zdravja otrok, prizadetih v vojni, za več agencij Združenih narodov: SZO, UNICEF in Urad visokega komisarja Združenih narodov za begunce.

Za svoje izjemno delo je prejela številne nagrade, priznanja in odlikovanja, med drugimi tudi priznanje Andragoškega centra Republike Slovenije za leto 2006, spominsko nagrado Memoria Sarah Haley za klinično odličnost (Mednarodno združenje za študije travmatskega stresa, ZDA, 2006), posebno priznanje UNICEF-a za blaginjo otrok (2006). Bila je tudi nominiranka za Nobelovo nagrado v okviru projekta 1000 žensk za Nobelovo nagrado za mir za leto 2005.

Strokovno znanje, zamisli in humanitarna prizadevanja pediatrije, otroške psihiatrije in humanitarke Anice Mikuš Kos so vedno znova aktualni in v svet prinašajo pomembna sporočila o vzgojnem modelu prostovoljskega dela mladih za solidarnost in etično vzgojo ter o skupnostnih modelih za psihosocialno pomoč otrokom, žrtvam vojnega in poveljnega nasilja, njihovim staršem, učiteljem in številnim drugim. Tudi zaradi svojih bogatih izkušenj s terena se pri podajanju strokovnih spoznanj o psihosocialni pomoči travmatiziranim ljudem izogiba posploševanju in poudarja pomen individualne obravnave. Vseskozi opozarja tudi na pomen socialne mreže in širšega socialnega okolja pri pomoči otroku v stiski.

S svojim delom in življenjskim poslanstvom se je Anica Mikuš Kos v srce naše družbe zapisala kot nesebična zagovornica otrok, ki potrebujejo varnost, podporo in sočutje. Njeno dolgoletno strokovno delo presega meje klasične psihosocialne podpore in odpira poti k sočutnejši, vključujoči in razumevajoči družbi. Njen glas seže daleč in njegova moč ni zgolj v strokovnem znanju, temveč tudi v globoko človeškem pristopu, ki ga Anica Mikuš Kos vnaša v razumevanje duševnih stisk otrok in mladih. S pogumnim prizadevanjem za ozaveščanje o duševnem zdravju je orala ledino na področju, ki je še pred nekaj desetletji ostajalo nevidno in stigmatizirano.

Danes, zahvaljujoč njej in njenemu delu, so težave, ki jih prinašajo travme in stres ter s katerimi se spoprijemajo otroci doma in po svetu, razumljene kot eno najpomembnejših vprašanj za vso družbo. Zavzetost Anice Mikuš Kos za skupnostne načine zaščite otrok je darilo vsem nam – rešitev za najranljivejše leži v povezovanju, sodelovanju in sočutju, ki ga Anica Mikuš Kos v nas spodbuja z lastnim zgledom. Njena etična zavezanost najšibkejšim je luč, ki vodi tako strokovnjake kot širšo skupnost k boljši prihodnosti, v kateri bo imel in mora imeti vsak otrok možnost rasti v okolju, v katerem je slišan, razumljen, varen in sprejet.

Z državnim odlikovanjem Republika Slovenija izkazuje globoko spoštovanje, priznanje in večno hvaležnost Anici Mikuš Kos za njene izjemne zasluge na področju humanitarnosti in duševnega zdravja ter za prizadevanje za mir in boljšo družbo.